

Bacovia - Cuptor

Poezia monocorda bacoviana are o determinanta constanta in simbolismul si mesajul sau: recurenta sentimentului mortii, al degradarii si al neantizarii lumii, urmata de dezintegrarea si pierderea eului liric. In acelasi spirit, poemul "Cuptor", aparut in volumul de debut al poetului George Bacovia, "Plumb" din 1916, este o poezie de atmosfera citadina macabra, din care eul liric incearca sa evadeze si sa se salveze.

Moartea este o prezenta deprimanta in peisajul citadin, acei cativa morti din oras fiind un focar al morbiditatii care infecteaza intreaga lume. Prezenta mortii nu e sugerata, ci este exprimata direct, este cunoscuta si, precum in fata fatalitatii, acceptata drept realitate cu o resemnare trista. In prima secventa poetica, eul liric bacovian renunta la ipostaza aproape tipica a insinguratului si incearca sa se salveze prin acea iubita, un ultim refugiu si o ultima speranta de salvare de la pieire. Constatarea mortii omniprezente provoaca depresia si o disperare paradoxal calma, controlata, insa inecata in tristete. Stigmatul mortii se extinde si asupra celor vii, care se misca descompusi, in decorul infiorator al cadavrelor in putrefactie. Acest simbol central al cadavrului tese in jurul sau o plasa morbida si infecta a mortii chinuite, a mortii blestemate, o tortura pentru fiinta umana care isi ispaseste pacatele inca inainte de a muri. Fiintei umane ii este ridicat un pedestal, acel catafalc, insa nu pentru a fi preamarita. catafalcul acesta este un catafalc al condamnarii si al chinului. Speta umana e sortita pierii in mediul sau urban, citadin, in care esenta naturii sale este pierduta. S-ar putea face o conexiune cu ideea de desacralizare a lui Eliade.

Omul si-a pierdut radacinile si legaturile cu arhaicul, implicit cu natura si cu viata plina de seva, mediul pe care si l-a creat este profan si murdar, il ucide pe creatorul sau incetul cu incetul. Insa in viziunea bacoviana, exprimata in a doua secventa poetica, conditia primara a fiintei umane nu este pierduta intru totul. In ultimele zbatere ale vietii, natura de fiinta creata a omului se reafirma, cei vii nu intra in catalepsie si in uitare chinuita, ci lutul lor asuda. Moartea este deci nu numai un blestem, ci si o purificare. Dezumanizarea si desacralizarea sunt descompuse de moarte, iar lutul primar, lutul biblic redevine conditia in care omul se afla neajutorat in fata sortii sau in fata lui Dumnezeu, care acum a ales moartea pentru creaturile sale. Atmosfera poemului se aseamana cu plagile abătute asupra Egiptului, moartea si mirosul pestilential al cuptorului bacovian se alatura in anatema lor broastelor, intunericului si molimelor lui Moise. In acest cadru apocaliptic, eul liric bacovian, sub semnul depresiei si disperarii, isi vede propria iubita deformata de topirea acida a organicului, sanul ei este mai lasat, frumusetea paleste si se descompune.

Dar, in ultima strofa a poemului, depresia mortificarii citadine nu este deplin profunda, iar eul liric renunta la resemnarea sa intr-o ultima zbatere, apeland la iubita sa, la refugiul sufletului sau si cerandu-i ajutorul. Dorinta sa ca parfumuri sa fie turnate pe covoare si ca fata sa se acopere cu trandafiri este un strigat ascuns de revolta impotriva mortii. Parfumurile tari ar trebui sa fie antidotul impotriva mirosurilor pestilentiale ale mortii, iar rozele, atat prin culoare, cat si prin constitutie, ar trebui sa improspateze ofilirea organica a lumii. Prin iubita, prin jumatatea fiintei sale cosmice, eul liric incearca sa se elibereze din universul mortii, se zbate disperat si trist sa rupa cercul macabru

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

al mortii. Insa incercarea esueaza precum in "Plumb", fiindca moartea este conditia finala si absoluta a fiintei umane, conditie care nu poate fi combatuta, cu atat mai putin evitata la nesfarsit. Cadavrele continua sa se descompuna in acelasi oras, citadela a mortii si a sfarsitului.

Discursul poetic este construit in jurul simbolului central al cadavrului. Cadavrul este moartea intrupata, intruneste boala, mizeria, putrefactia, degradarea. Este un simbol apocaliptic, cu atat mai macabru, cu cat nu are valente doar vizuale, ci si olfactive si auditive. Imaginile vizuale ale mortii devastatoare sunt similare tablourilor eschatologice ale lui Hieronymus Bosch, cadavrele descompuse, corpurile inca vii care deja se descompun, precum acei zombie fara pace, evoca o imagine haotica a pieirii lumii. Imaginile olfactive potenteaza atmosfera disperata. Mirosul de cadavre devine sufocant si apasator, reduce spatiul deschis al cetadinului pana provoaca senzatiile de claustrofobie. Mirosul mortii impregneaza totul in jur, moartea e mai mult decat o certitudine, este un blestem si o molima de care nu se poate scapa. Imaginile auditive pun in contrast ultima farama de viata cu morbidul. Vocea eului liric este ultima voce umana din lumea care moare, el vine sa spuna, simplu si omeneste, unei alte fiinte presupus vii, ca lumea moare.

Constatarea este deprimanta si dezolanta prin simplitate si prin disperare. Acestei voci umane i se opune colcairea mortii, colcaire murdara si putrezinda, precum o sfaruire a descompunerii chimice. Moartea, candva un spectru amenintator, este o prezenta organica devoratoare. Recurenta sintagmei "sunt cativa morti in oras" amplifica angoasa si teama de acest spatiu morbid, este ca o repetitie transeatica pe care omul ce si-a pierdut mintile o rosteste neincetat, pierdut. Viata, cu florile sale proaspete, simboluri ale fecunditatii si ale reinvierii, sau cu parfumurile sale revigorante, nu este indeajuns de puternica in fata mortii ce descompune si devoreaza si numai prin simpla prezenta.

Atmosfera morbida este ingreunata de o caldura sufocanta, care inlesneste putrefactia. Lumea a devenit un cuptor imens in care organicul se topeste, este un holocaust care condamna fiinta umana, este un iad care pedepseste definitiv. Dar focul, simbol al purificarii, nu este prezent. Caldura aceasta este o caldura umeda, asudata, bolnavicioasa, infectioasa. Atmosfera este claustrofoba si disperanta, iar insemnul mortii omniprezent si definitiv.

Poemul "Cuptor" este specific simbolismului, atat prin procedeele prezente (sinestezia, repetitia ce duce spre muzicalitate, recursul la simboluri poetice), cat si prin tipicul bacovian, prin caracterul monocord, care decreteaza moartea ca fiind certitudinea finala si, mai mult, ii da viata, daca se poate folosi acest paradox de exprimare, iar sentimentele depresive ale eului liric sunt accentuate.